

MO2020

Metsänomistus 2020-luvulla - Lähtökohdat tulevaisuuden tekemiselle

Paula Horne, Pellervon taloustutkimus PTT

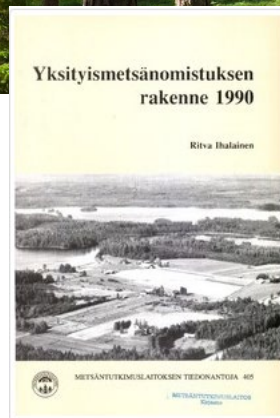
Suomalainen metsänomistaja- tutkimuksella tietoa metsänomistajakunnan muutoksista ja heidän tavoitteistaan

Yksityismetsätalouden seuranta : metsälöötökseen perustuvan tietojärjestelmän kokeilu Järveläinen **1978**

Yksityistilojen hakkuumahdollisuuksien käyttö Etelä-Suomessa. Karppinen & Hänninen **1990**

Yksityismetsänomistuksen rakenne **1990**. Ihalainen 1992

Suomalainen metsänomistaja **2000**. Karppinen, Hänninen & Ripatti. 2002

Suomalainen metsänomistaja **2010** Hänninen, Karppinen, & Leppänen. 2011.

Suomalainen metsänomistaja **2020** Karppinen, Hänninen & Horne. 2020.

TUHANSIA METSÄNOMISTAJIA - MONIA TAVOITTEITA

YKSITYISHENKILÖT OMISTAVAT
SUOMEN METSISTÄ

Yksityishenkilöiden metsät tuottavat
80 % teollisuuden puuntarpeesta.

SUOMESSA YKSITYISMETSÄN-
OMISTAJIA ON

620 000

Joka yhdeksäs suomalainen
omistaa metsää.

YHDEKSÄLLE
KYMMENESTÄ
METSÄNOMISTUS ON
TAVOITTEELLISTA

Useimmilla omistajilla on monia eri tavoitteita
metsälleen. Joillekin metsänomistajille tärkeää
on talous ja puunmyyntitulot, toisille virkistys ja
luonnon monimuotoisuus.

VAIN JOKA KYMMENES
METSÄNOMISTAJA ON PÄÄTOIMINEN
MAA- TAI METSÄTALOUSRITTÄJÄ

YLI KOLMASOSA
METSÄNOMISTAJISTA EI
MYISI METSÄTILAANSA
MISTÄÄN HINNASTA
PERHEEN
ULKOPUOLISILLE

TASAIKÄISKASVATUS ON
PÄÄASIALLINEN
KASVATUSTAPA, MUTTA
17 % HARKITSEE
JATKUVAN KASVATUKSEN
KOKEILEMISTA

METSÄTILAN
KESKIKOKO ON

30 ha

METSÄTALOUDEN
MAALLA MITATTUNA

KAKSI KOLMESTA METSÄNOMISTAJASTA
ON TYYTYVÄISIÄ JOKAISENOIKEUKSIEN
NYKYISEEN LAAJUUTEEN

METSÄNOMISTAJISTA
VIIDENNES KATSOO,
ETTÄ LUONTOARVOJEN
TURVAAMISTA PITÄISI
LISÄTÄ NYKYISESTÄ

Hanketta on rahoittanut Metsämiesten Säätiö.

Lähteet: Metsänomistaja 2020, Luke, PTT, Tilastokeskus

Koko lähdeluettelo: www.ptt.fi/julkaisut/metti/

Pellervon taloustutkimus 2023

Saatavilla suomen- ja
englanninkielisinä
www.ptt.fi/julkaisut/metti/

Millaiset ovat lähtökohdat tulevaisuuden tekemiselle?

- Mihin suuntaan metsänomistajakunta on muuttumassa? Millaisia ovat metsänomistajat vuonna 2030?
- Mitä metsänomistajat odottavat metsäammattilaisilta? Millaisille palveluille on kysyntää vuonna 2030?
- Miten metsänomistajat haluavat käyttää ja hoitaa metsiään? Miten sovittaa yhteen metsänomistajien ja yhteiskunnan tavoitteet tulevaisuudessa?

YHTEISTYÖSSÄ

HELSINGIN YLIOPISTO
MAATALOUS-METSÄTIEEELLINEN TIEDEKUNTA

Luke
LUONNONVARAKESKUS

SUOMEN METSÄSÄÄTIÖ

METSÄMIESTEN SÄÄTIÖ
Ihminen ja metsä

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

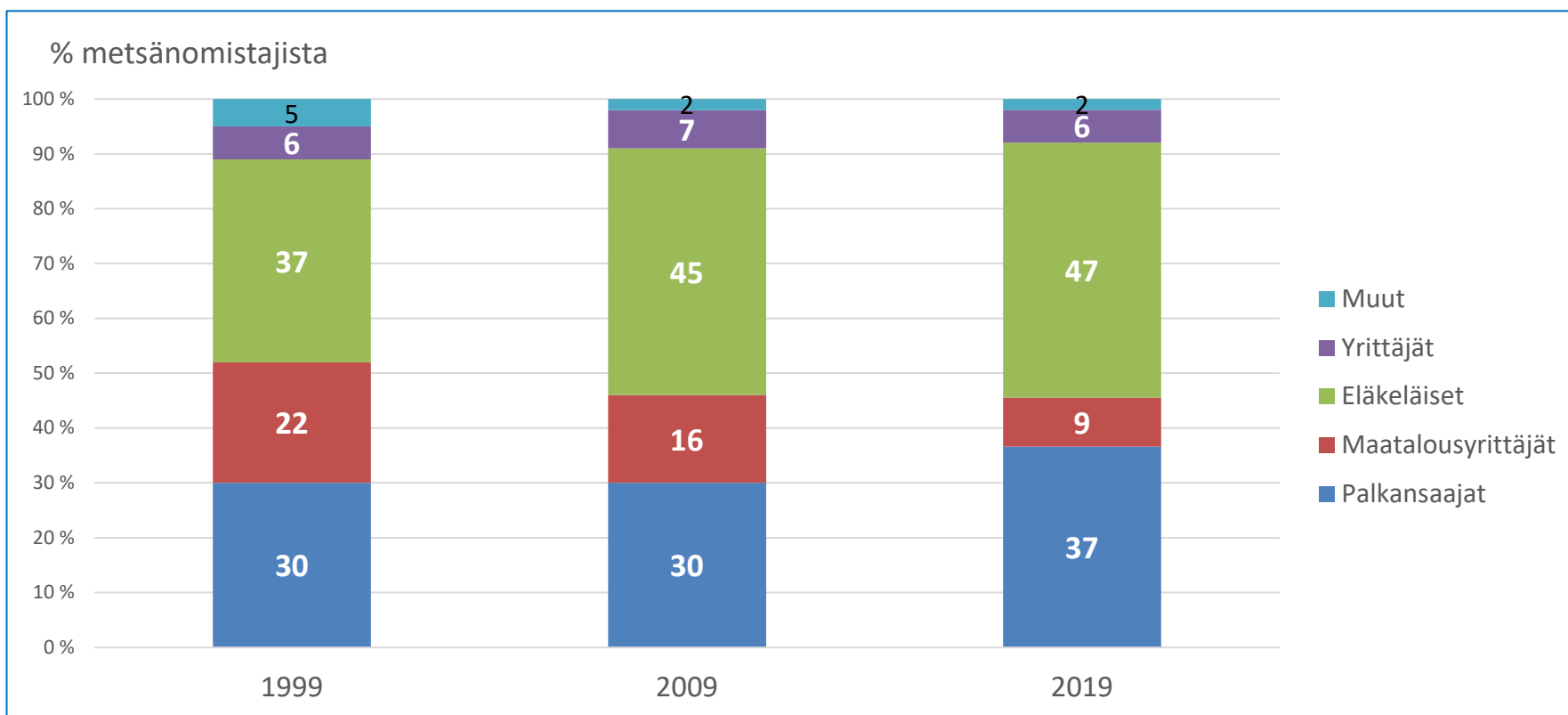

MO2020

Millainen on suomalainen metsänomistaja?

Henna Hurttala, TTS Työteho-seura

Metsänomistajista yhä suurempi osa palkansaajia

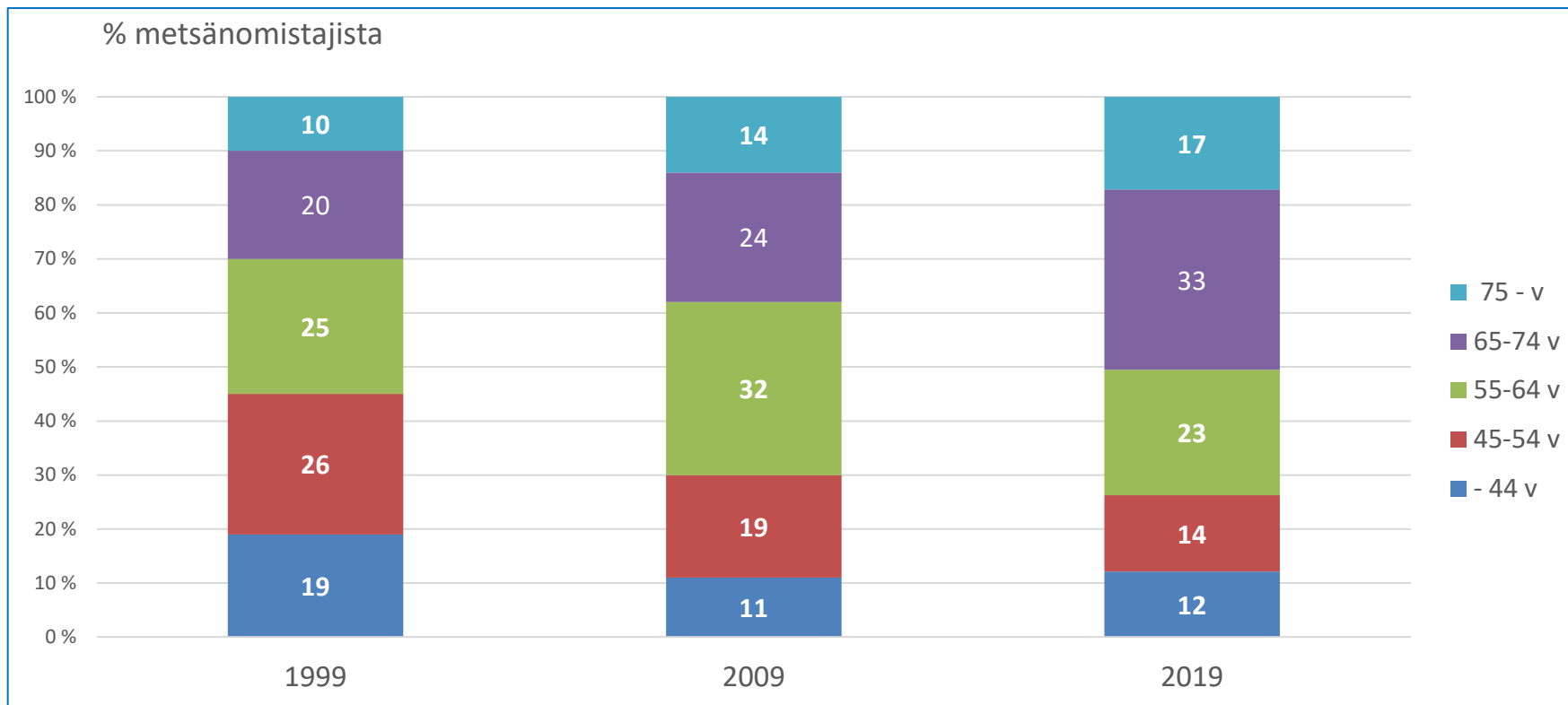

Päätoimisten maatalousyrittäjien osuus on pienentynyt selvästi.

Palkansaajien osuus on lähtenyt nousuun kuluneen kymmenen vuoden aikana.

Eläkeläisten määrä näyttää tasaantuneen hiukan alle 50 prosenttiin.

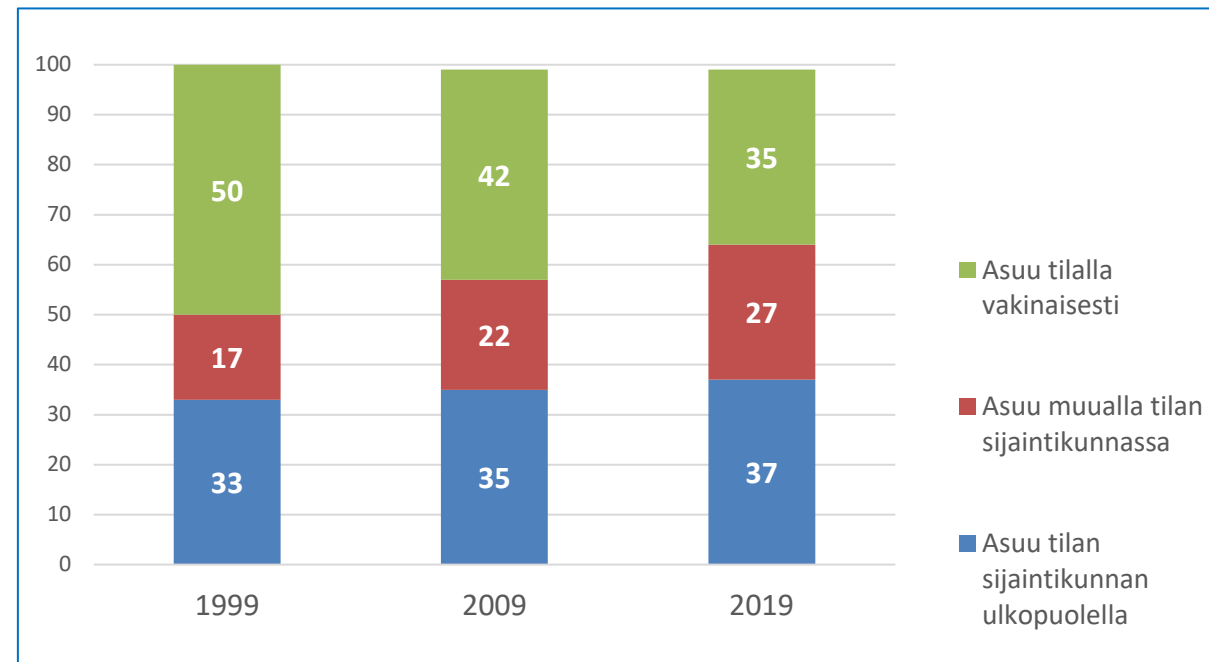
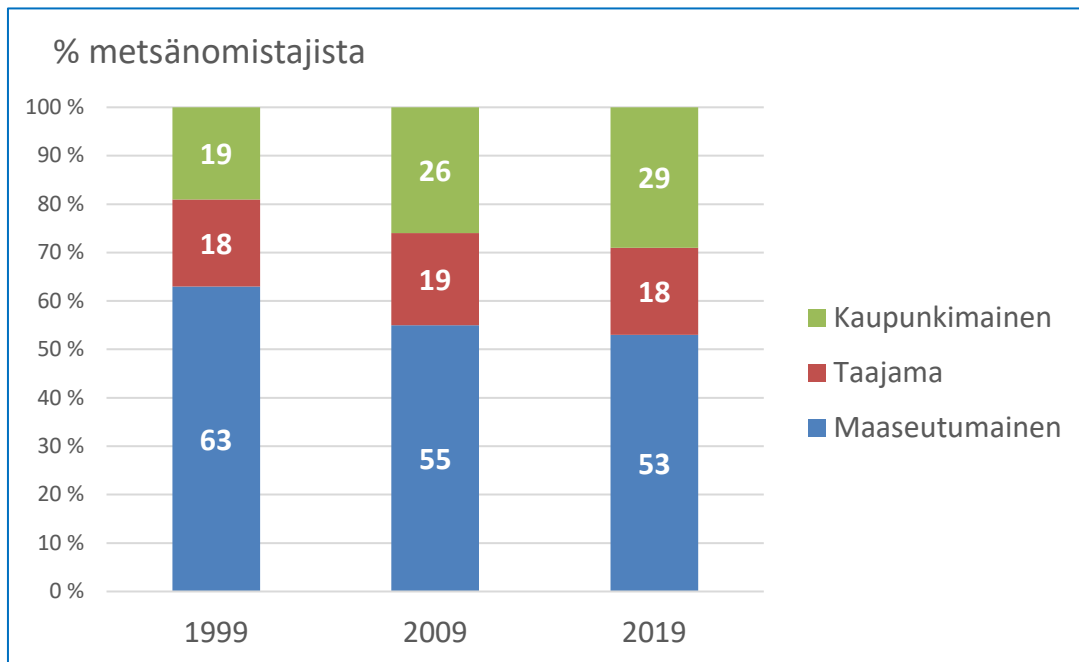
Metsänomistajista puolet on yli 65 vuotiaita

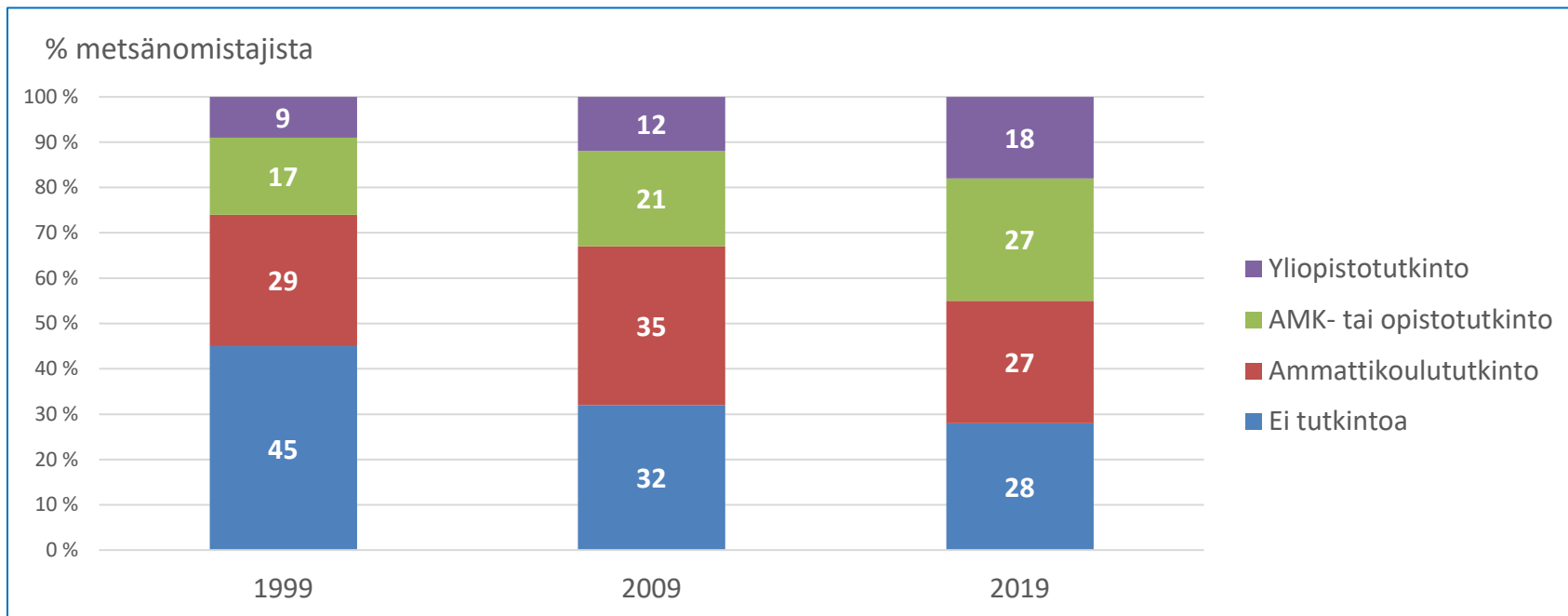
Metsänomistajakunnan ikääntymiskehitys näyttää olevan taantumassa, mutta jatkuu.

Tilalla asuminen on selvästi vähentynyt mutta kaupungistuminen on ollut hidasta

Neljä viidestä asui lapsuudessaan maaseudulla

Metsänomistajien koulutustaso on parantunut

Metsänomistajien koulutustaso on parantunut merkittävästi, miltei puolella oli ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkinto

Koulutustason nousu näkyy myös metsänomistajakotitalouksien tulotasossa; tulotaso oli hieman korkeampi kuin muilla kotitalouksilla

Metsänomistuksella on monenlaisia tavoitteita

Tavoitteet selvitettiin kysymällä metsänomistajilta kaikkiaan 22 metsänomistukseen liittyvää väittämää; väittämät ovat olleet samoja yli 20 vuotta

Vastaukset yhdistettiin ensin kolmeen tavoiteulottuvuuteen:

Taloudellinen turvallisuus ja myyntitulot

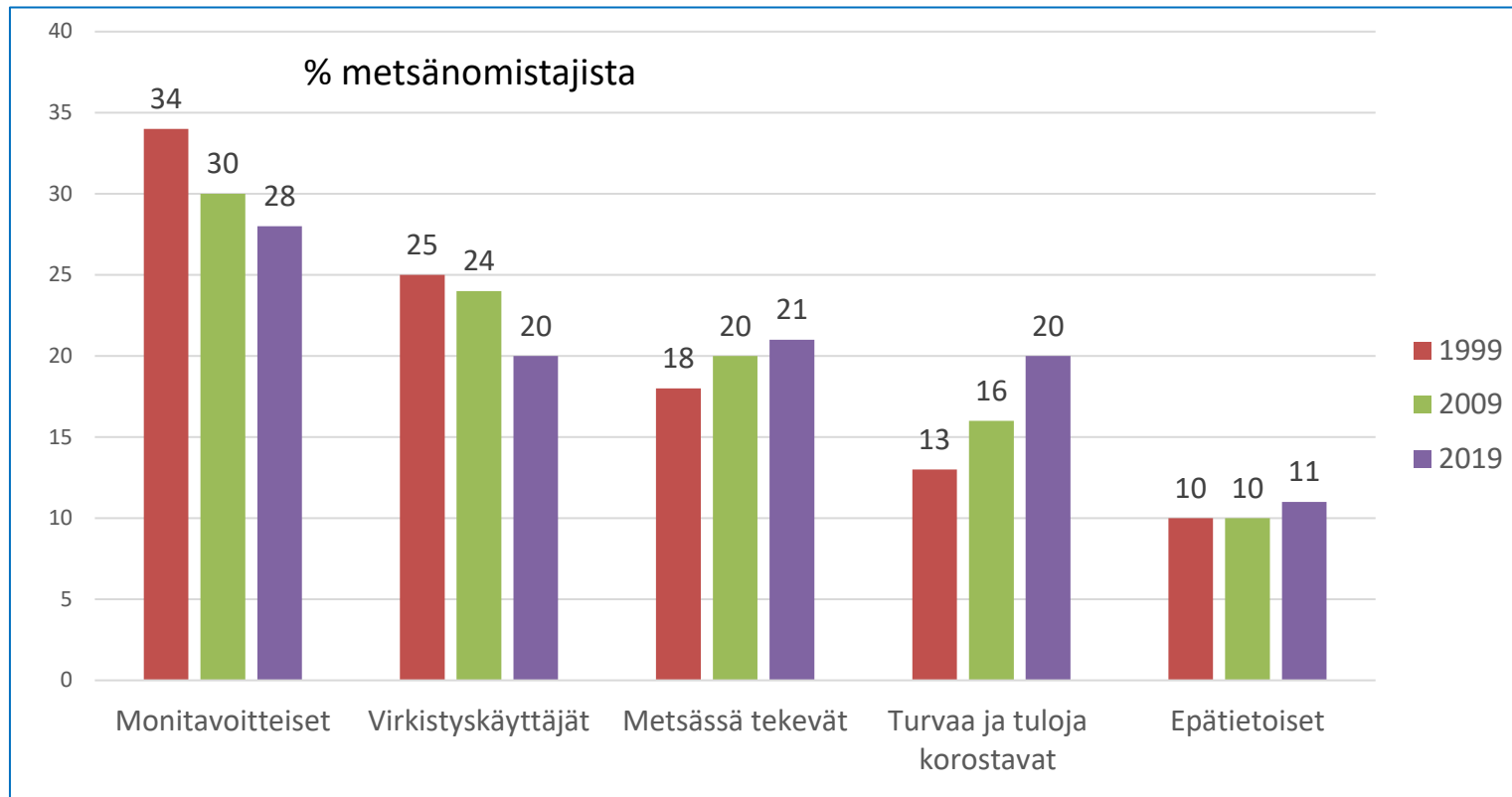
Aineettomat tavoitteet

Työtilaisuudet ja hyötyliikunta

Sen jälkeen metsänomistajat ryhmiteltiin näiden tavoiteulottuvuuksien suhteen -> saatiin viisi ryhmää

- **Monitavoitteisille** tärkeitä ovat niin oman metsän tarjoamat taloudelliset hyödyt eli taloudellinen turvallisuus ja myyntitulot, työtilaisuudet kuin ulkoilu ja luonnon monimuotoisuuden vaaliminen.
- **Virkistyskäyttäjät** painottavat selkeästi metsänomistuksen aineettomia näkökohtia, kuten luonnon- ja maisemansuojelua sekä ulkoilumahdollisuuksia.
- **Metsässä tekevillä** korostuu metsän merkitys työtilaisuuksien ja ulkoilun kannalta, vaikkei metsä välttämättä monellekaan ole tärkein tulonlähde.
- **Turvaa ja tuloja korostaville** tärkeitä ovat paitsi metsän tuoma taloudellinen turvallisuus ja merkitys sijoituskohteena, myös säännölliset puunmyyntitulot.
- **Epätietoisilla** ei ole mitään erityisiä tavoitteita

Metsänomistuksen tavoitteiden muutos

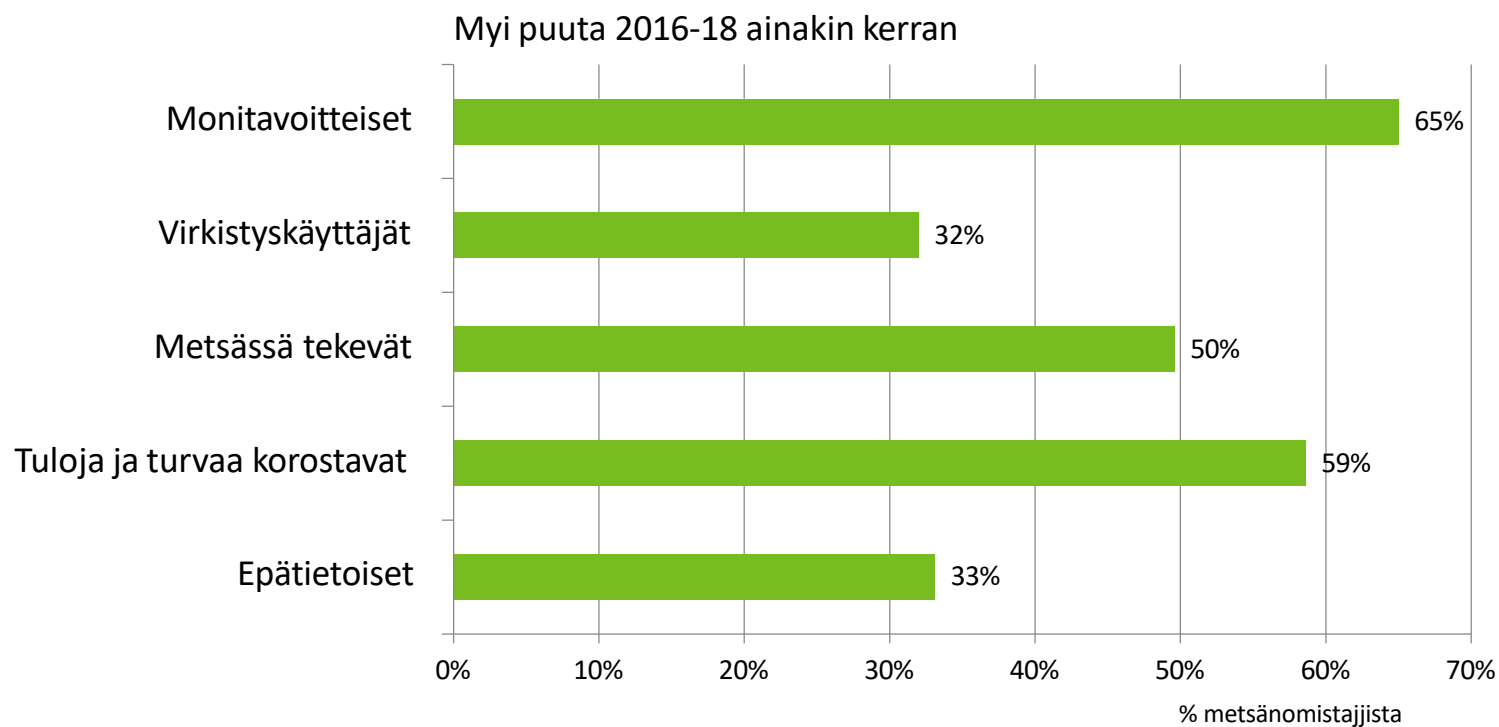

Tavoitteet näyttävät muuttuneen taloudellisia arvoja painottavaan suuntaan

Monitavoitteisten sekä virkistys- ja luontoarvoja korostavien osuudet laskeneet

Joka kymmenes metsänomistaja ei tiedä mitä metsällään tekisi.

Monitavoitteiset metsänomistajat useimmin puukaupoilla

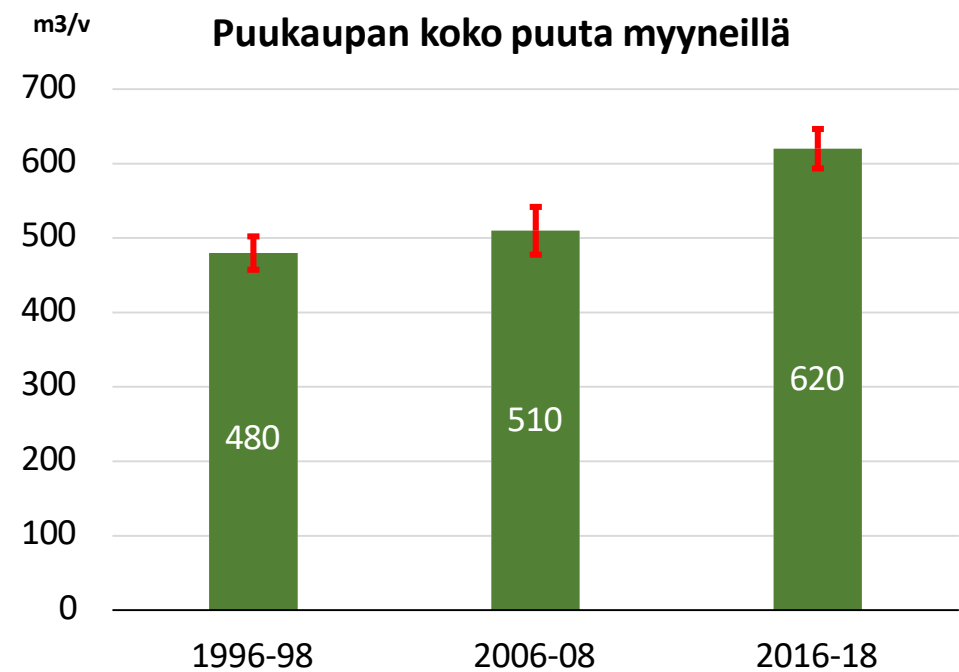
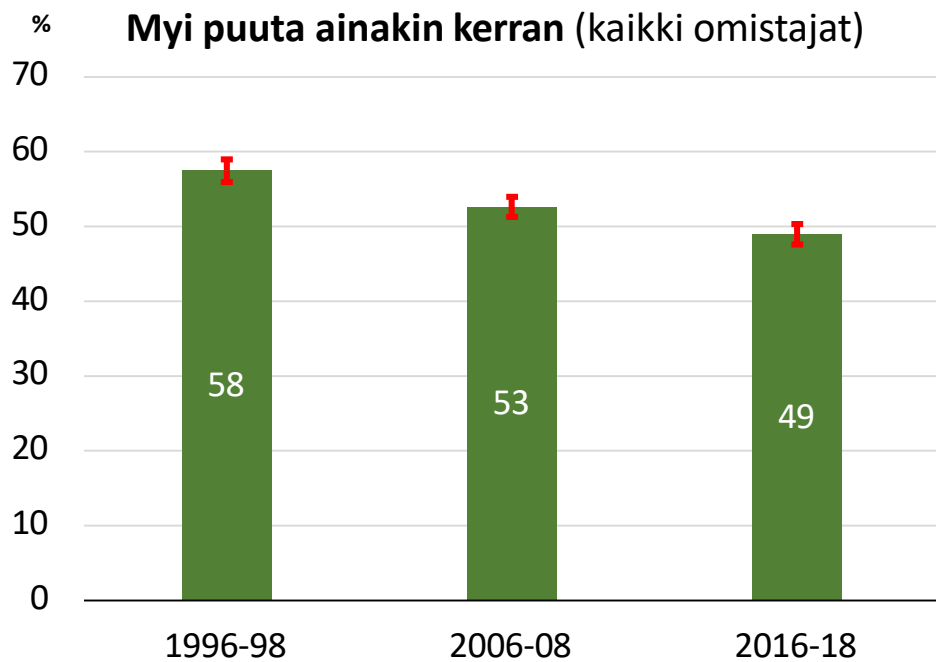

Kaikista metsänomistajista puukaupan teki 48 % vuosina 2016-18

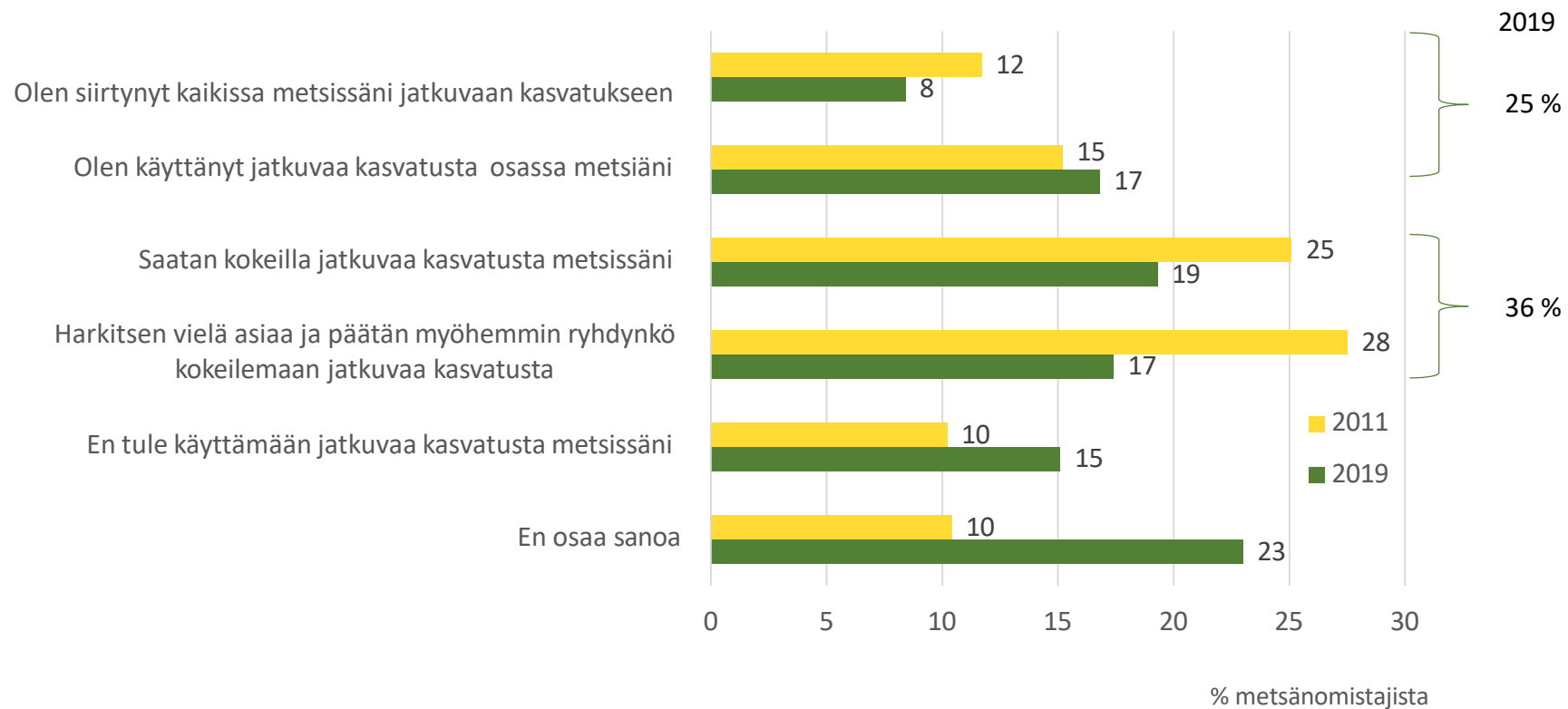
Monitavoitteisista sekä tuloja ja turvaa korostavista oli markkinoilla keskimääräistä useampi

Virkistyskäyttäjissä ja epätietoisissa puukaupan tehneitä oli keskimääräistä vähemmän

Yhä harvemmat markkinoilla, myyntimäärä suurempi

Suhtautuminen jatkuvaan kasvatukseen varovaista (2011 ja 2019)

Jatkuvaa kasvatusta harjoittavien / käyttöä aikovien määrässä (neljäsosa) ei muutosta

Jatkuvaa kasvatusta harkitsevien osuus romahtanut:

- 2011 hieman yli puolet (53 %)
- 2019 enää kolmasosa (36 %)

Epävarmojen osuus yli kaksinkertaistunut (10 % → 23 %)

Kielteisesti suhtautuvien osuus lisääntynyt 5 %-yksikköä

Suomalainen metsänomistaja2020

50 vuotta sitten, 1970-luvun alussa, metsänomistaja oli 80-prosentin todennäköisyydellä maanviljelijä, nykyään enää noin yksi kymmenestä.

Jos lyhyesti luonnehtii, metsänomistaja2020 todennäköisimmin...

...on ikääntynyt eläkeläismies

- saanut metsätilansa perintönä
- asuu maaseudulla
- suhtautuu epäillen uusiin metsänkäsittelyn vaihtoehtoihin
- arvostaa metsien suhteen monia asioita, mutta pääpaino on puuntuotannossa

A photograph of a dense forest with many tall, thin trees. The ground is covered in green vegetation. A white oval is overlaid in the center of the image, containing the text 'MO2020' in bold black letters.

MO2020

Kiitos!

MO2020

Metsänomistaja metsänsä hoitajana

Emmi Haltia ja Jussi Leppänen, Luonnonvarakeskus

Puuntuotanto tärkein ekosysteemipalvelu – seuraavana kotitarvepuu itselle ja hiilensidonta koko Suomelle

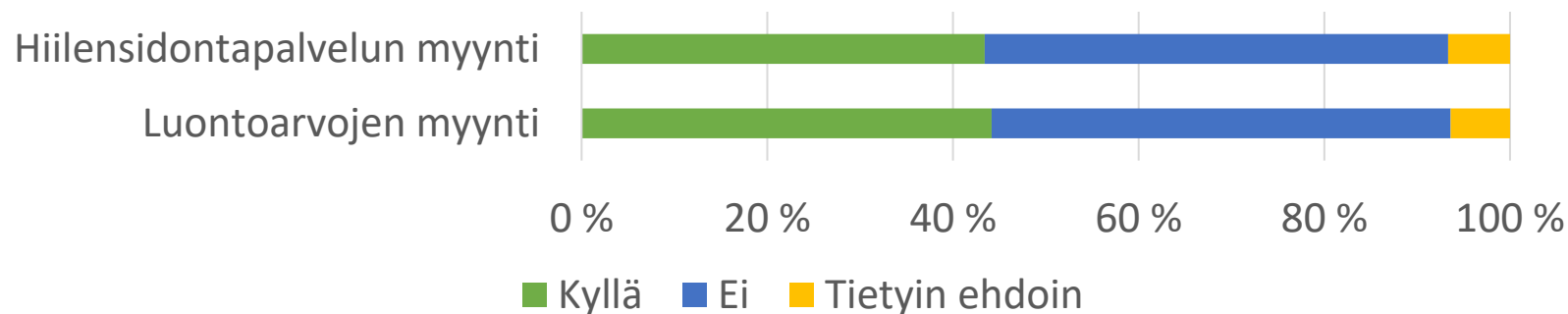
Metsänomistajalle itselleen	Tärkein	Toiseksi tärkein
	% metsänomistajista	
Puuntuotanto	49	9
Kotitarvepuu	11	21
Marjat, sienet	5	14
Virkistyskäyttö	6	8
Puhdas ilma	6	5
Hiilensidonta	3	6

Suomelle	Tärkein	Toiseksi tärkein
	% metsänomistajista	
Puuntuotanto	71	10
Hiilensidonta	13	35
Puhdas ilma	5	10
Maisema	3	8
Elinympäristö metsälajeille	2	9

Luontoarvojen ja hiilensidontapalveluiden myynti kiinnostavat erityisesti aktiivisia metsänomistajia

Luontoarvojen myynti: Esimerkiksi suuren rakennus- tai tiehankkeen toteuttanut yritys korvaa metsänomistajalle pysyvän yksityisen suojelualueen perustamisen luontoarvojen suojelemiseksi. Korvaus kattaa aiheutuneet kustannukset ja tuottojen menetykset.

Hiilensidontapalvelun myynti: Kaivosyhtiö korvaa päästöjään ostamalla hiilensidontapalveluita metsänomistajalta. Metsänomistaja käsittelee metsäänsä niin, että hiiltä sitoutuu mahdollisimman paljon. Kaivosyhtiö korvaa tästä aiheutuvat kustannukset ja tuottojen menetykset metsänomistajalle.

32% oli kiinnostunut molemmista, 38% ei kummastakaan

Metsäalan koon kasvaessa kiinnostus hiilensidontapalvelun myyntiin kasvoi

Puukaupan tehneistä metsänomistajista yli puolet oli kiinnostunut sekä luontoarvojen että hiilensidontapalvelun myynnistä.

Mitä suurempi puunmyyntimäärä oli, sitä kiinnostuneempia vastanneet olivat.

Metsänhoito tulevaisuuden metsän rakentajana

Miten metsänhoitotöiden tekemistä on tarkasteltu MO2020 –tutkimuksessa?

Tavoitteena tieto omatoimisuudesta

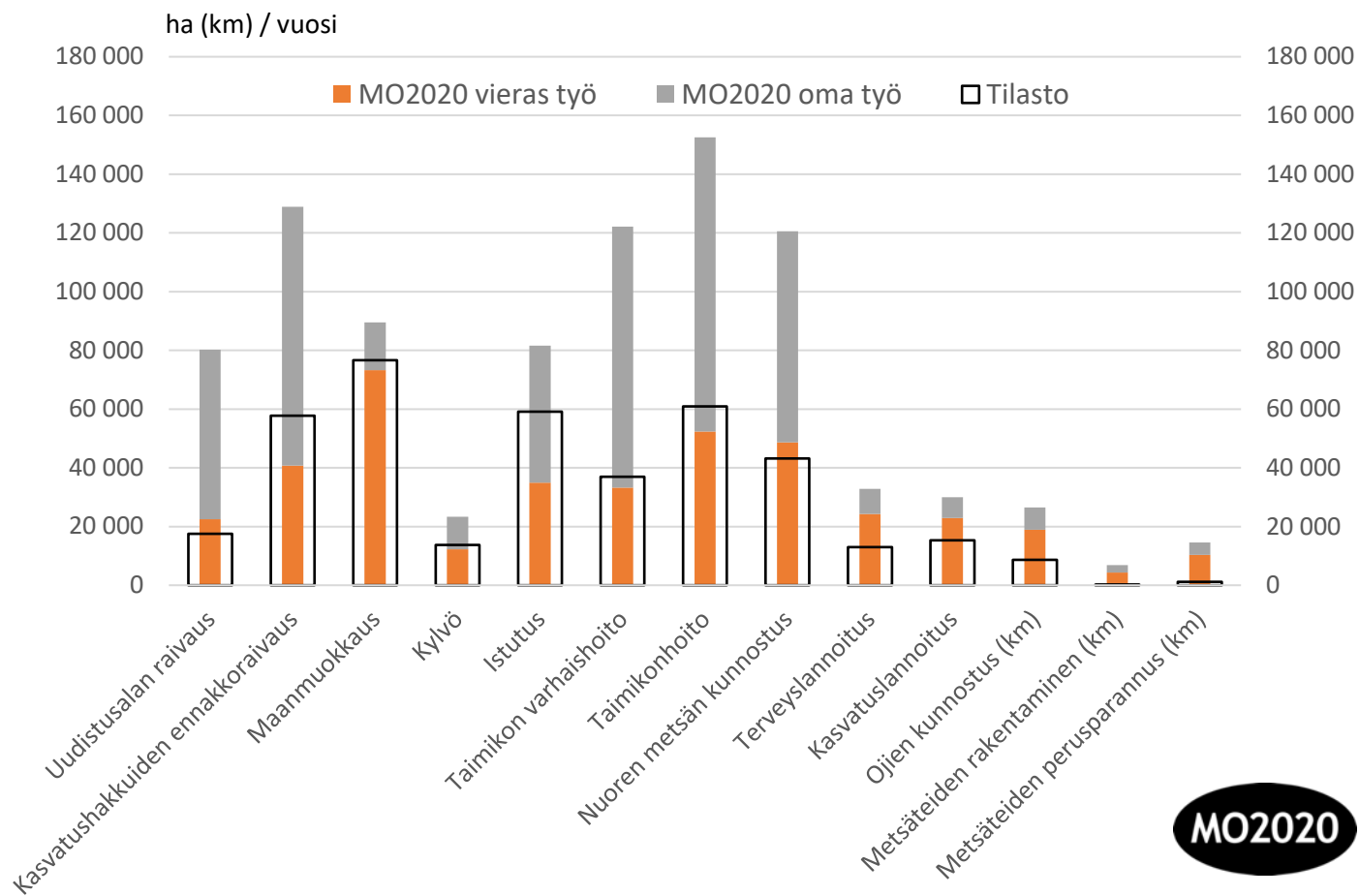
C9 Kuinka paljon tilanne metsissä on tehty seuraavia töitä kolmen vuoden (2016–18) aikana? Arvioikaa lisäksi, kuinka paljon näistä töistä on tehty tilanne omalla työpanoksella.

	On tehty kaikkiaan,	josta tilan omalla työpanoksella		Ei ole tehty lainkaan
1Uudistusalan raivaus	n. _____	ha _____	ha _____	() _____
2Kasvatushakkuiden ennakkoraivaus	n. _____	ha _____	ha _____	() _____
3Maan muokkaus	n. _____	ha _____	ha _____	() _____
4Kylvö (käsin tai koneellisesti)	n. _____	ha _____	ha _____	() _____
5Istutus (käsin tai koneellisesti)	n. _____	ha _____	ha _____	() _____
6Pienen taimikon hoito (varhaisperkaus)	n. _____	ha _____	ha _____	() _____
7Taimikon harvennus	n. _____	ha _____	ha _____	() _____
8Nuoren metsän kunnostus	n. _____	ha _____	ha _____	() _____
9Terveyslannoitus	n. _____	ha _____	ha _____	() _____
10Kasvatuslannoitus	n. _____	ha _____	ha _____	() _____
11Kunnostusojitus	n. _____	km _____	km _____	() _____
12Metsätien rakentaminen	n. _____	km _____	km _____	() _____
13Metsätien perusparannus	n. _____	km _____	km _____	() _____

Metsänhoito- ja metsänparannustöiden tilastosta puuttuva metsänomistajien omatoimisuus on merkittävää

Töiden keskimääräinen vuosittain taso 2016-2018

- Kyselyaineistossa varsinaiset yksityismetsänomistajat, ja pienimmät tilat puuttuvat
- Metsänhoito- ja metsänparannustöiden tilastossa yksityisiä metsänomistajia ovat varsinaiset yksityismetsänomistajat, yhteismetsät, kunnat, seurakunnat ja säätiöt ym. yhteisöt.
- Tilaston lähteinä ovat kaikki metsäalan suuret toimijat ja metsänhoitoyhdistykset sekä otannalla metsäpalveluyritykset.
- Varsinaisilta yksityismetsänomistajilta ei kysytä tietoja, Kemera-tietoja ei käytetä, eikä omatoimista työtä sisällytetä tilastoon.
- Kun metsänhoito- ja metsänparannustöitä kysytään varsinaisilta yksityismetsänomistajilta ja käytetään Kemera-tietoja, töiden määrästä saadaan ns. ”toisen lääkärin mielipide” ja myös arvio omatoimisesta työstä.

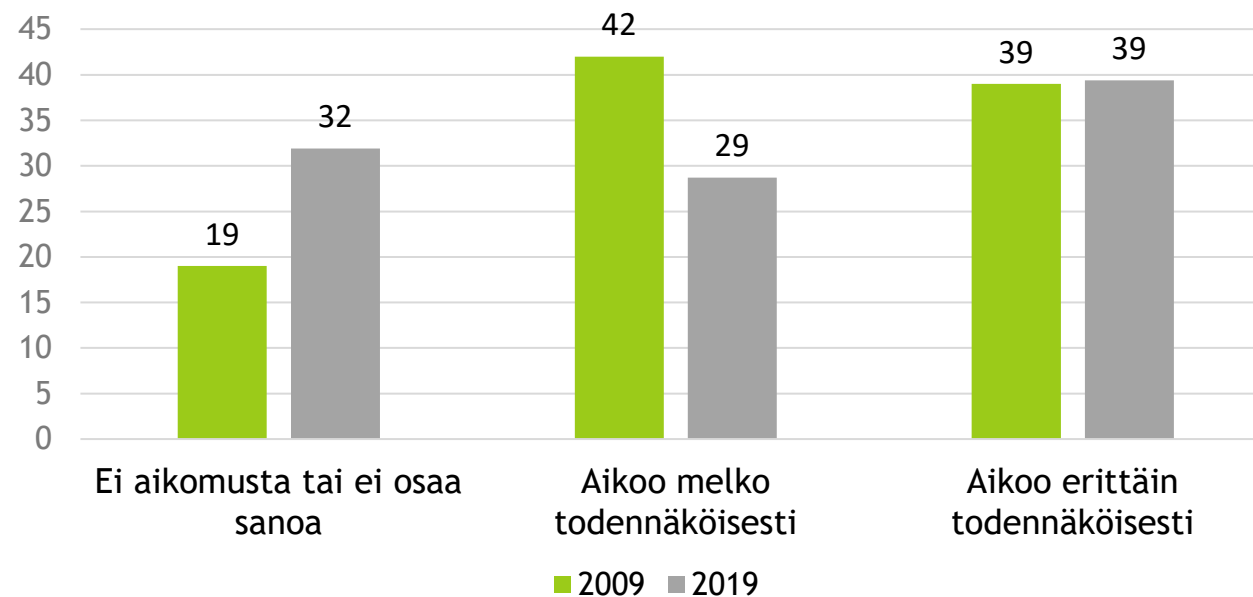
Metsänhoitoaikomuksistaan varmojen osuus on pysynyt samana, todennäköisesti tekevien osuus laskenut

Metsänhoitotyöt sisältävät

- Varhaisperkauksen (puusto iältään 3-5 vuotta)
- Taimikon harvennuksen (pituus noin 3-5 metriä)
- Nuoren metsän kunnostuksen (pituus noin 8-12 metriä)

Metsänhoitotöiden tekemisellä tarkoitetaan sekä itse tekemistä että töiden teettämistä

% metsänomistajista

Metsänomistajista 68 % aikoo tehdä metsänhoitotöitä melko tai erittäin todennäköisesti.

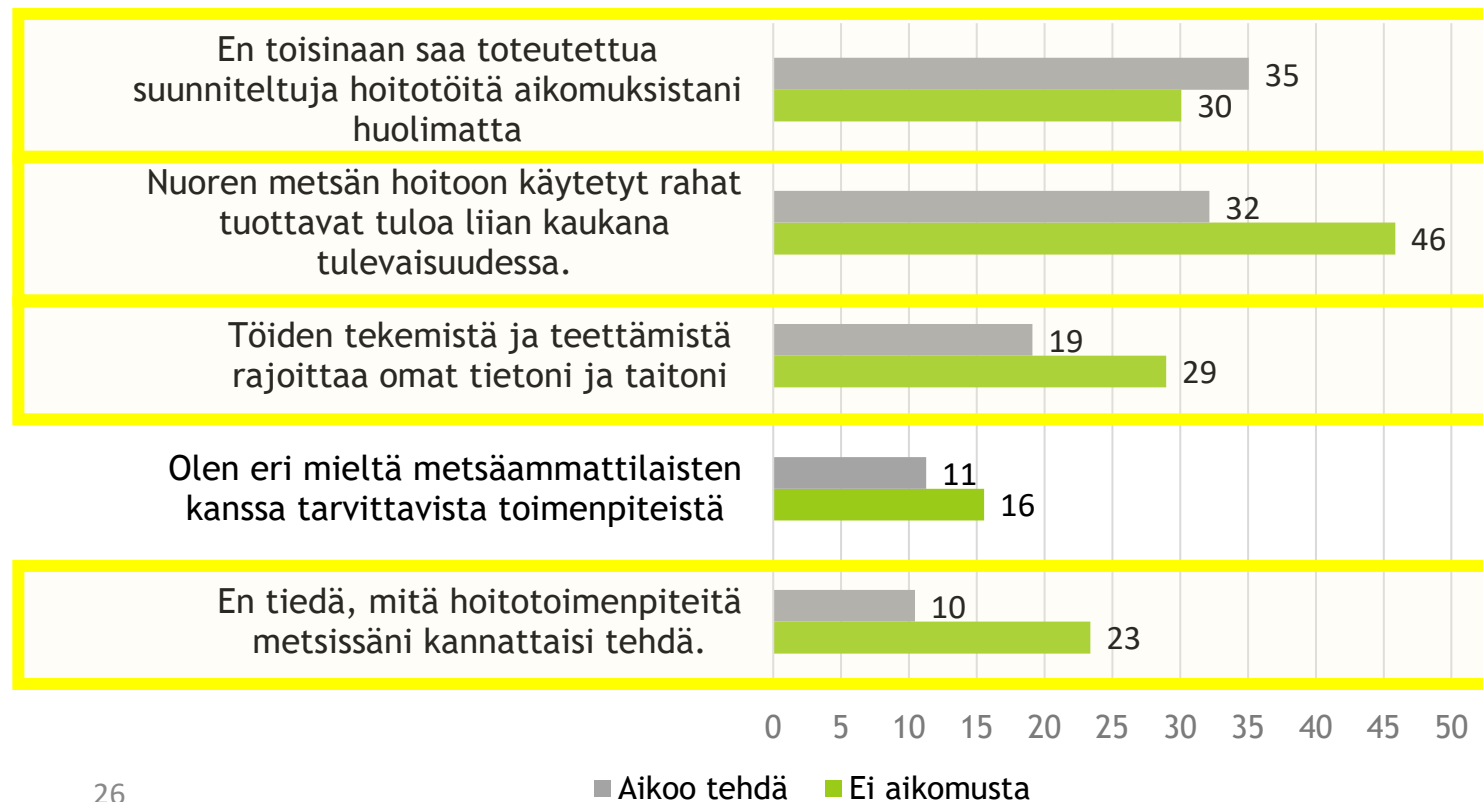
Metsäalasta osuus on hieman suurempi, 75%.

Vertailtaessa tuloksia kymmenen vuoden takaisin nähdään, että erittäin todennäköisesti metsänhoitotöitä tekevien osuus vastaajista on säilynyt samana.

Melko todennäköisesti metsänhoitotöitä tekevien osuus on laskenut ja niiden, joilla ei joko ole aikomusta tai jotka eivät osaa vastata kysymykseen, osuus on nousnut.

Metsänhoitotöitä rajoittaa tuotot liian kaukana tulevaisuudessa sekä omat tiedot ja taidot – joskus myös muut kiireet

Melko tai erittäin samaa mieltä, %metsänomistajista

Noin kolmannes metsänomistajista ei toisinaan saa toteutettua suunnittelemaansa metsänhoitotöitä. Näin kokivat useammin ne, jotka aikovat tehdä metsänhoitotöitä.

Tuottojen saamisen kaukaisuus rajoitti töitä lähes puolella niistä metsänomistajista, jotka eivät aikoneet tehdä metsänhoitoa.

Heitä rajoitti myös puutteet omissa tiedoissa ja taidoissa sekä se, että he eivät tieneet mitä metsässä olisi pitänyt tehdä.

Suurin osa metsänomistajista kaipaa tietoa ja neuvoja ammattilaisilta päätöksenteon tueksi, neljännes metsänomistajista ei luota ammattilaisiin

Opin- ja tuen haluiset 25 %, 48 ha

Haluavat tietoa ja neuvoja metsäasioissa, myös päätöksen teon tukea

Itsenäiset 26 %, 41 ha

Luottavat omiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa, eivät ammattilaisiin

Päätöstukiryhmät

Ammattilaisiin luottavat 19 %, 39 ha

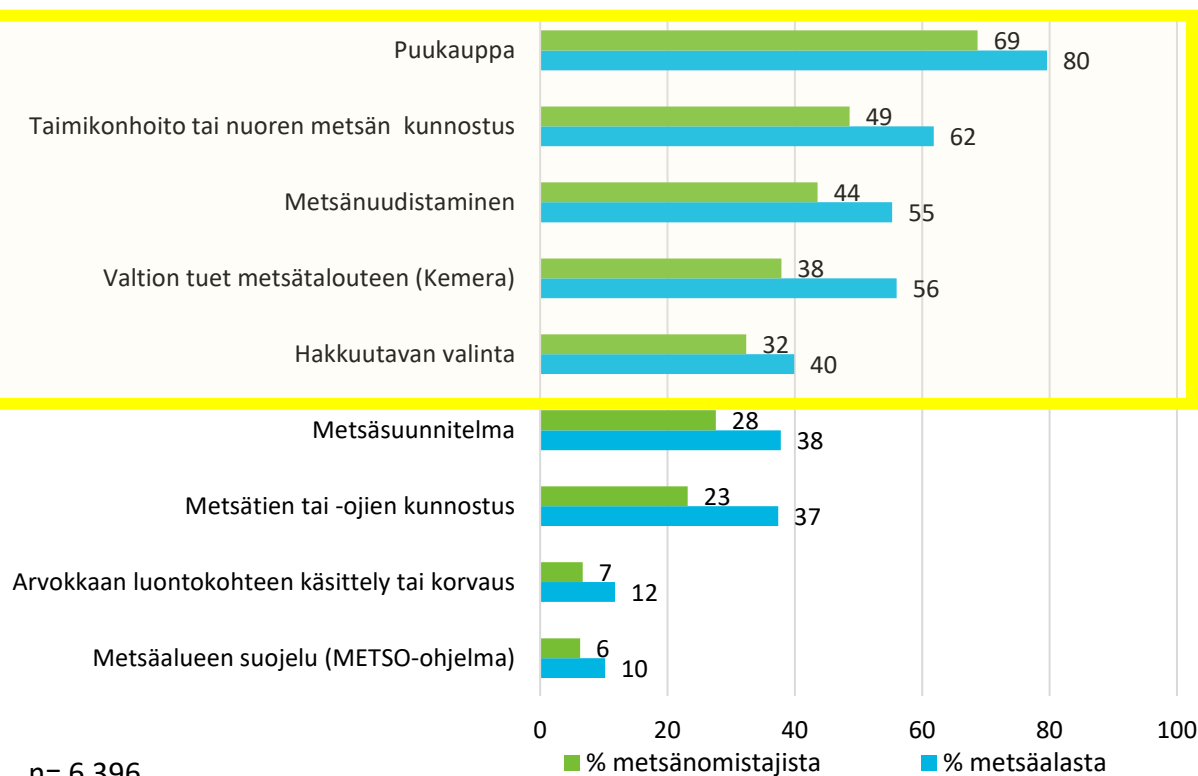
Luottavat ammattilaisten neuvoihin ja osaamiseen ja ovat valmiita antamaan heille päätösvaltaa

Puntaroijat 31 %, 61ha

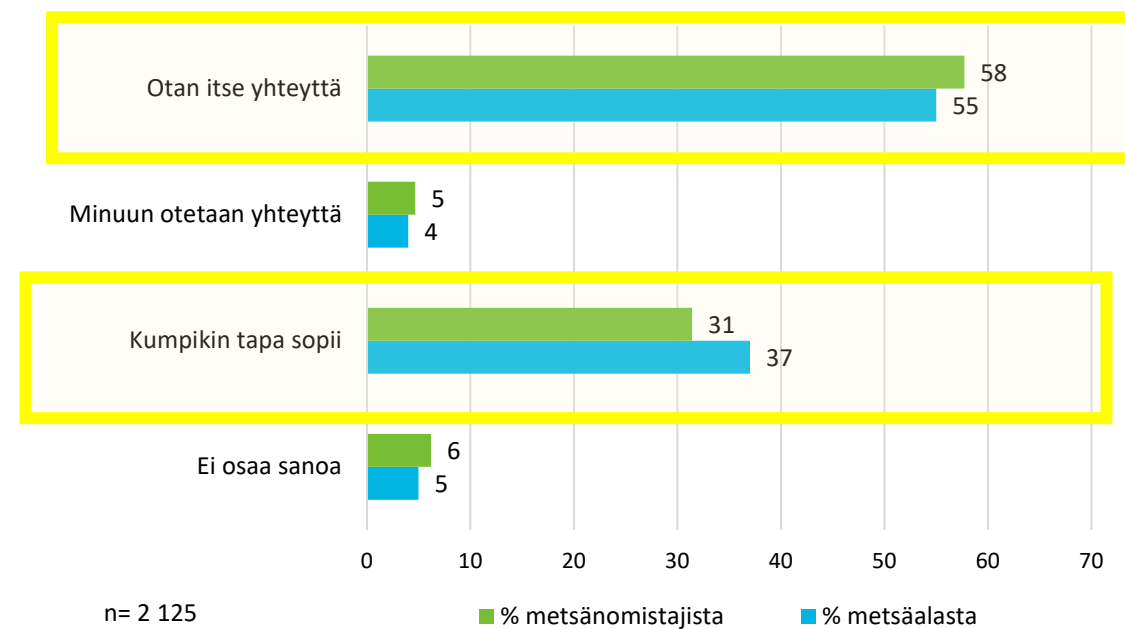
Itsenäisiä päätöksentekijöitä, jotka haluavat tietoa ja koulutusta

Yhteydenpito metsäammattilaisiin

Aihealueet, joita koskien ollut yhteydessä vähintään kerran

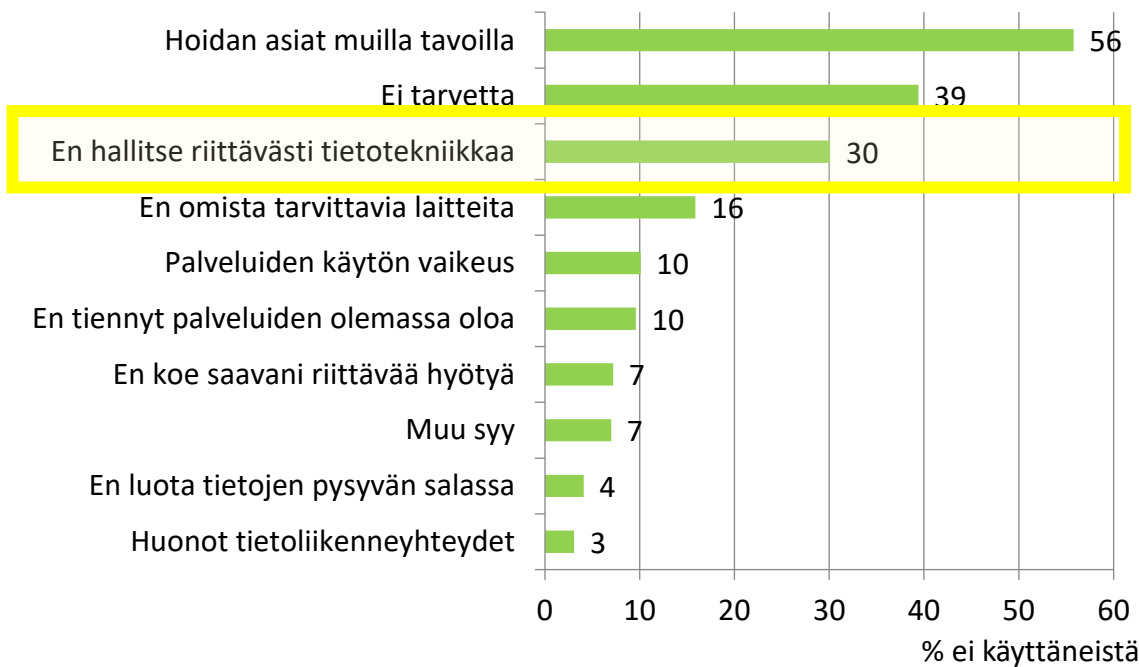

Miten metsänomistaja haluaa häntä lähestyttävän?

Sähköiset palvelut kasvattavat koko ajan osuuttaan ja metsävaratiedot korvaavat metsäsuunnitelmaa

Miksi ei ole käyttänyt sähköisiä palveluja?

Tärkeimmät syyt

- *Sähköisiä palveluita ei käytetä, koska asiat hoidetaan muilla tavoin, joten digipalveluita ei koeta tarpeelliseksi*
- *Tietotekniikka oli isolle osalle este*

Tavallisimmat "muut syyt" olivat:

- *Korkea ikä tai sairaus*
- *Metsänhoitoyhdistys hoitaa*
- *Perheenjäsen tai sukulainen hoitaa*
- *Ei osaa*
- *Periaate*

Johtopäätökset

- Puuntuotanto tärkein ekosysteemipalvelu, erityisen tärkeä koko Suomen näkökulmasta. Julkishyödykkeet tärkeämpiä Suomelle kuin itselle
 - tarve kannustimille
- Metsänomistajien omatoimisen työn määrät ovat merkittäviä ja puuttuvat nykyisestä metsänhoidon ja metsänparannuksen töiden tilastoista.
 - Varsinkin taimikonhoidosta keskusteltaessa esiin nousevat usein työn laatu- sekä työn tuottavuusargumentit.
 - Yksityismetsille tyypillisillä rehevillä mailla metsänhoito on keskimääräistä haastavampaa ja esimerkiksi ruohottuminen ja vesakoituminen voimakkaampaa.
- Metsänhoitoaikomuksissa oli tapahtunut muutoksia. Niiden, joilla ei joko ollut aikomusta tai jotka eivät osanneet vastata kysymykseen, osuus oli noussut.
 - Metsänhoitoa rajoitti teettämisen kalleus ja tuen riittämättömyys.
 - Kolmannes ei saa aina toteutettua kaikkia metsänhoitosuunnitelmiaan ja osa näki tulojen syntyvän liian kaukana tulevaisuudessa.
- Metsänomistajat neuvonnan piirissä yhtä hyvin kuin aiemmin – kanavien lisääntymisestä huolimatta
 - Kahdella viidesosalla niistä metsänomistajista, joilla oli sähköiset metsävaratiedot, ne olivat korvanneet tilakohtaisen metsäsuunnitelman
- Todennäköisesti palveluita tarvitsevien osuus kasvaa metsänomistuksen rakennemuutoksen edetessä

A photograph of a dense forest with many tall, thin trees. The ground is covered in green vegetation. A white oval is overlaid in the center of the image, containing the text 'MO2020' in black.

MO2020

Kiitos!